

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрації
Кафедра економіки повітряного транспорту

УЗГОДЖЕНО
Дека́н ФЕБА
 С. Смерічевський

«24» 06 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
 А. Голухін

«01» 02 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Економічні теорії виробництва»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма: «Економіка підприємства»

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ/РГР/К	Форма семестрового контролю
Денна:	1	180/6	45	45	-	90	-	Екзамен 1с
Заочна:	1, 2	180/6	10	10	-	160	КР-2с	Екзамен 2с

Індекс:НБ-6-051-3/20-1.5
Індекс:НБ-6-051-3з/20-1.5

Робочу програму навчальної дисципліни «Економічні теорії виробництва» розроблено на основі освітньої програми та навчальних планів № НБ-6-051-3/20 та НБ-6-051-3з/20 підготовки фахівців вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:
доцент кафедри економіки
повітряного транспорту _____

А. Тофанчук

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка підприємства- економіки повітряного транспорту протокол №21 від «02» листопада 2020 р.

О. Ареф'єва

Завідувач кафедри

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 7 від «07» 12.2020 р.

А. Тофанчук

Голова НМРР

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Врахований примірник

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	
1.1. Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни	5
2. Зміст навчальної дисципліни	
2.1. Структура навчальної дисципліни	6
2.2. Завдання на контрольну (домашню) роботу ФЗН	7
2.3. Перелік питань для підготовки к екзамену	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	
3.1. Методи навчання	7
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	8
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	8

1. ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Економічні теорії виробництва» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форми навчання», затверджених розпорядженнями №071/роз. Від 10.07.2019р., №088/роз. Від 16.10.2019 та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати

Навчальна дисципліна «Економічні теорії виробництва» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь формування профілю фахівця в галузі економічних наук. Займає професійне-орієнтоване місце у підготовці бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Економіка підприємства» до здобуття професійних знань та вмінь професійної діяльності. Навчальна дисципліна «Економічні теорії виробництва» забезпечує інтеграцію набутих знань та становить основу економічного профілю в підготовці фахівців в сфері економіки підприємства.

Метою викладання дисципліни є здобуття студентами знань та вмінь з основ економічного аналізу, механізму дії законів та логіки протікання економічних процесів, оптимального поведіння суб'єктів ринкових відносин для формування навичок дослідження і розв'язання економічних проблем в конкурентних умовах, обґрунтовувати прийняття рішень щодо оптимальної стратегії і тактики поведіння суб'єкта господарювання.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння студентами сутністю, цілями та завданнями, які вирішують економічні теорії виробництва, сучасними теоріями та практикою поведіння суб'єктів господарювання в умовах ринкових відносин;
- вміння застосувати в практиці господарської діяльності методи аналізу процесів виробництва, відносин розподілу і споживання у різних сферах економіки;
- набуття теоретичних знань і практичного досвіду для визначення умов оптимальної поведінки суб'єктів ринку.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен набути такі компетентності:

Знати:

- основні поняття економічної теорії виробництва, її сутність;
- науково-аналітичний, методичний інструментарій аналізу ефективності управління підприємством;
- характер впливу основних факторів на результати виробництва;
- порядок формування і вибору виробничої функції фірми як основи оптимізації основних виробничих процесів;
- природу заробітної плати та методіку її формування;
- закономірності поведінки суб'єктів господарювання в ринковій економіці.

Вміти:

- застосовувати науково-методичний інструментарій аналізу результатів та управління господарською діяльністю підприємства;
- визначати вплив окремих факторів на результати виробництва;
- проводити аналіз результатів господарської діяльності фірми та визначати умови її раціональної поведінки;
- розробляти рекомендації щодо встановлення ефективної системи організації праці і зарплати;
- визначати характер поведінки фірми в умовах впливу зовнішнього середовища.

Міждисциплінарні зв'язки. Дана дисципліна є основою для вивчення таких дисциплін «Економіка підприємства», «Стратегія підприємства», «Бізнес-моделі та управління бізнес-процесами підприємства» та ін..

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 2 навчальних модулів, які є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає перевірку набутих знань шляхом проведення екзамену.

1.2. Модуль №1 «Сутність економічних теорій виробництва»

Тема 1.2.1. Сутність і основні поняття економічної теорії виробництва. Визначення основних факторів виробництва.

Сутність, предмет і задачі економічної теорії виробництва. Фактори виробництва. Закон зниження продуктивності ресурсів.

Тема 1.2.2. Визначення основних факторів виробництва.

Визначення основних засобів. Стан основних засобів у народному господарстві України. Основні показники характеристики ефективності використання основних засобів. Амортизація та порядок її розрахунку.

Тема 1.2.3. Виробничі функції та їх властивості.

Поняття виробничої функції. Правило мінімізації витрат. Правило максимізації прибутку.

Тема 1.2.4. Вибір виробничої функції фірми.

Чинники співвідношень застосовуваних факторів при виборі варіанту виробничої функції. Процеси заміщення у сфері виробництва.

Тема 1.2.5. Ринок землі та земельна рента.

Ринок землі як галузь народного господарства. Ринок землі. Пропозиція землі. Попит на землю. Чиста земельна, диференціальна, капіталізована рента.

Тема 1.2.6. Чиста земельна, диференціальна, капіталізована ренти.

Види земельної ренти та фактори впливу на ефективність сільськогосподарського виробництва. Поняття агропромислового комплексу та його роль в народному господарстві України. Механізм функціонування комплексу.

Тема 1.2.7. Економічна природа заробітної плати. Ринок праці та трудові відносини.

Ринок праці. Сучасні тенденції в розвитку ринку праці. Мінімальна заробітна плата. Характер змін у трудових відносинах в сучасних умовах. Роль держави у трудових відносинах. Система найму робочої сили. Колективно-договірна система найму. Контрактна система найму.

Тема 1.2.8. Сутність і форми заробітної плати. Система трудових відносин.

Теорія заробітної плати. Теорії продуктивності та граничної продуктивності. Концепція людського капіталу. Інвестиції в людський капітал. Форми заробітної плати. Системи заробітної плати. Види заробітної плати. Тарифікація заробітної плати. Тарифні угоди, безтарифні системи заробітної плати.

Тема 1.2.9. Сучасні тенденції в розвитку ринку праці. Безробіття.

Проблеми в організації і функціонуванні ринку праці в сучасних умовах. Підходи до підвищення ефективності праці. Особливості в організації оплати праці в Україні. Безробіття і його види. Проблеми безробіття в умовах зростаючої роботизації виробництва та сфери послуг.

Тема 1.2.10. Інвестиції в людський капітал.

Сучасні вимоги до якості та ефективності трудового потенціалу. Види і напрямки витрат на навчання та перепідготовку персоналу. Системи стимулювання високоєфективної праці: проблеми та перспективи розвитку.

Тема 1.2.11. Капітал і відсоток. Дисконтування та інвестиції.

Сутність капіталу і відсотку на нього. Дисконтування та інвестиції. Правило дисконтування. Методи оцінки капіталовкладень.

Тема 1.2.12. Ефективність капіталовкладень.

Показники ефективності використання основних засобів і капіталовкладень. Основні групи основних засобів та оптимальне співвідношення між ними. Підходи до проектування організації виробництва в сучасних умовах.

Тема 1.2.13. Теорія поведінки споживача та виробника.

Маржиналізм. Споживча поведінка та її особливості. Економічні блага та їх цінність для споживача. Закон спадної корисності благ. Гранична корисність. Максимізація корисності. Споживчі рівновага і попит.

Тема 1.2.14. Споживчі рівновага і попит. Ефекти заміщення і доходу.

Крива байдужості та бюджетні можливості. Ефекти заміщення і доходу. Поведінка підприємства на ринку як економічного агента .

Тема 1.2.15. Механізм функціонування підприємств в ринковій економіці.

Теорія витрат виробництва. Собівартість. Сутність, структура і динаміка витрат. Альтернативні витрати.

Тема 1.2.16. Витрати виробництва, рентабельність. Оптимальне функціонування фірми.

Теорія прибутку, рентабельність. Показники рентабельності. Оптимальне функціонування фірм і форми індивідуального відтворення.

Тема 1.2.17. Основи мікроекономічної теорії виробництва.

Граничний продукт. Динаміка загального продукту. Рівновага фірми в умовах досконалої конкуренції.

Тема 1.2.18. Конкуренція і монополія. Бізнес.

Економічна природа конкуренції. Види конкурентної боротьби. Олігополія. Монополія. Бізнес і його роль в сучасній економіці. Взаємодія малого бізнесу з великим капіталом. Фірми-генеріки. Венчурний бізнес.

Тема 1.2.19. Економічне зростання, циклічність розвитку.

Сутність економічного зростання та його показники. Якість економічного зростання. Фактори зростання. Циклічність економічного зростання.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ.	СРС	Усього	Лекції	Практ.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Сутність економічних теорій виробництва»									
1	Сутність і основні поняття економічної теорії виробництва.	1 семестр							
		8	2	2	4	12	2	2	8
2	Визначення основних факторів виробництва.	11	2	2	7	8			8
3	Поняття виробничої функції та її властивості. Правила мінімізації витрат та максимізації прибутку.	8	2	2	4	6			6
4	Вибір виробничої функції фірми. Чинники співвідношень застосовуваних факторів при виборі виробничої функції.	8	2	2	4	8	2	2	4
5	Ринок землі та земельна рента.	8	2	2	4	8			8
6	Чиста земельна, диференціальна, капіталізована ренти. Механізм функціонування агропромислового комплексу.	8	2	2	4	8			8
7	Економічна природа заробітної плати. Ринок праці та трудові відносини.	8	2	2	4	8			8
8	Сутність і форми заробітної плати. Система трудових відносин.	8	2	2	4	12	2	2	8
9	Сучасні тенденції в розвитку ринку праці. Безробіття.	8	2	2	4	6			6
10	Інвестиції в людський капітал. Системи стимулювання високоефективної праці.		3	3	3	2			2
		15	2	2	2	6	2		4

Підсумкова семестрова контрольна робота (ЗФН)		-	-	-	-	6		2	4
11	Капітал і відсоток. Дисконтування та інвестиції.	8	2	2	4	8	2 семестр		8
12	Ефективність капіталовкладень.	8	2	2	4	8			8
13	Теорія поведінки споживача та виробника.	8	2	2	4	8			8
14	Споживчі рівновага і попит. Ефекти заміщення і доходу	8	2	2	4	8			8
15	Механізм функціонування підприємств в ринковій економіці.	8	2	2	4	8			8
16	Витрати виробництва, рентабельність. Оптимальне функціонування фірми.	8	2	2	4	8			8
17	Основи мікроекономічної теорії виробництва.	8	2	2	4	6			6
19	Граничний продукт. Рівновага фірми.	8	2	2	4	8			8
20	Конкуренція і монополія. Бізнес.	12	2	2	8	10	2		8
21	Економічне зростання, циклічність розвитку.	8	2	4	2	8			8
Виконання контрольної роботи						10		2	8
Модульна контрольна робота № 1		6	2		4				
Усього за модулем № 1		180	45	45	90	180	10	10	160
Усього за I семестр		180	45	45	90	90	8	8	74
Усього за II семестр		-	-	-	-	90	2	2	86
Усього за навчальною дисципліною		180	45	45	90	180	10	10	160

2.2. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ФЗН).

Контрольна (домашня) робота виконується у другому семестрі з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студентів і є важливим етапом у засвоєнні навчального матеріалу з даної дисципліни.

Виконання, оформлення та захист контрольної (домашньої) роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку. Час, потрібний для виконання контрольної роботи – 8 годин.

2.3. Перелік питань для підготовки до екзамену.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання: пояснювально-ілюстративний, проблемного викладання матеріалу та дослідницький. Також студентам надаються індивідуальні консультації (при зустрічі із студентом, а також через Інтернет).

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології: робота в малих групах, семінар-дискусія, мозкова атака, кейс, презентація тощо.

Реалізація цих методів здійснюється під час проведення лекцій, практичних занять, виконання та захисті домашнього завдання або контрольної роботи, самостійного розв'язання задач, роботи з навчальною літературою тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Гайгер, Лінвуд Т. Макроекономічна теорія та перехідна економіка./Пер. з англ.-М.:»Інфра-М», 1996.-560с.

3.2.2. Олсон М. Логіка колективної дії. Суспільні блага і теорія груп / М. Ослон. – К.: Лібра, 2014. – 272 с.

3.2.3. Галабурда М. К. Методологія обґрунтування постсоціалістичних циклів і криз / М. К. Галабурда // Економічна теорія. – 2011. – № 4. – С. 26–31.

3.2.4. Лапко О.Н. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання. – К.: ІЕП НАНУ, 2013. – 386 с.

3.2.5. Самюелсон Пол А., Нордгауз Вільям Д. Мікроекономіка/ Пер. з англ. С. Панчишина, -К.: Основи, 1998. -676 с.

Допоміжна література

3.2.6. Задорожна Н. В. Мікроекономічна теорія виробництва і витрат: Навч. посібник. -К.: КНЕУ,2003. - 219 с. [ISBN 966-574-457-7](https://www.kneu.com.ua/).

3.2.7. Рудий М.М., Михайлов С.І. Мікроекономіка (Навч. посібник для студентів економ. спеціальностей). - К.: “Юні вест Медіа”, 2005. - 312 с.

3.2.8. Економічна теорія: У 2-х кн. Кн. 2. Мікроекономіка: Навч. посібник/ За ред. З. Г. Ватаманюка та С. М. Панчишина - К.: Заповіт, 1997. - 280 с.

3.2.9. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів економ. спец. закл. освіти: У 2 ч. / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін. За заг. редакц. С. Будаговської - К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. - 517 с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1. <http://www.management.com.ua> - Інтернет-портал для управлінців.

3.3.2. <http://www.kmu.gov.ua> - Урядовий портал України.

3.3.3. <http://www.ukrstat.gov.ua> - Державна служба статистики України.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Економічні теорії виробництва»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 14.01.06 – 01-2020
		стор.10 з 12	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	1 семестр	
	Модуль № 1	Модуль № 2
Відповіді на практичних заняттях (5 б.*4 зан.)	16(сумарно)	
Виконання тестових завдань та задач на знання теоретичного матеріалу під час практичних занять (5б. х 4зан.)	20 (сумарно)	20 (сумарно)
Виконання та захист домашнього завдання		
Виконання, оформлення та захист контрольної роботи	-	40
Для допуску до виконання модульної контрольної роботи студент повинен набрати не менше	28 балів	
Виконання модульної контрольної роботи	24	
Усього за модулем № 1	60	60
Екзамен	40	40
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та залікової рейтингової оцінок у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				